

U ovom broju:

- Početkom kolovoza Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja objavilo je rezultate četvrtog kruga SAPARD natječaja. Od ukupno 19 zahtjeva odobreno je 13 projekata u iznosu od 79,4 milijuna kuna koje je SAPARD podržao sa 39,7 milijuna kuna. (str. 2.)
- Najznačajniji pozitivan utjecaj u eurozoni tijekom drugog ovogodišnjeg tromjesečja došao je od dinamiziranja aktivnosti u najvećim europskim gospodarstvima Njemačkoj i Francuskoj, gdje je zabilježen neočekivani rast od 0,3%, što je rezultiralo i vidljivim usporavanjem pada aktivnosti na godišnjoj razini. (str. 3.)
- Može se očekivati nastavak rasta BDP-a u eurozoni na tromjesečnoj razini tijekom druge polovice ove godine i to uslijed rasta potražnje za dobrima i uslugama na stranim tržištima, pogotovo brzorastućim gospodarstvima u Aziji, te rastom zaliha. (str. 3.)
- Tijekom drugog ovogodišnjeg tromjesečja Poljska je zabilježila za ove prilike neočekivani rast gospodarstva od 1,1% na godišnjoj razini, što je svrstava među rijetke zemlje koje nisu zabilježile recesijska kretanja. (str. 4.)
- Stopa nezaposlenosti u Poljskoj u 2008. iznosila je 9,8% te se u ovoj godini popela na visokih 12,3% uslijed nepovoljnih kretanja u gospodarstvu. (str. 4.)
- Ukupna robna razmjena Hrvatske i Poljske u 2008. godini dosegla je 3,6 milijardi kuna, što je za oko 9% više u odnosu na 2007. godinu. (str. 4.)
- U strukturi turističkih noćenja, gosti iz Poljske činili su u 2008. godini oko 5% ukupnih turističkih noćenja u Hrvatskoj. (str. 4.)
- Bugarska bilježi smanjenje BDP-a u drugom tromjesečju od 4,8% u odnosu na isto razdoblje lani, ponajprije kao posljedicu snažnog pada investicija u kapital. (str. 5.)
- Mađarska bilježi pad BDP-a u prvoj polovici ove godine od čak 7,2%. (str. 5.)
- Češki BDP je u drugom tromjesečju 2009. porastao 0,3% u odnosu na prva tri mjeseca ove godine. (str. 5.)

IPARD

SAPARD program će naslijediti peta komponenta programa IPA nazvana IPARD. IPARD program predviđa sljedeće mjere:

Mjera 1.1: Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda zajednice – obuhvaća sektor mljekarstva, sektor govedarstva, sektor svinjogojstva, sektor peradarstva, sektor jaja, sektor voća i povrća te sektor žitarica i uljarica.

Krajnji korisnici Mjere 1.1 su poljoprivredna gospodarstva (obiteljska gospodarstva, obrti i pravne osobe) određeni Zakonom o poljoprivredi (NN 66/01, 83/02), upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te obveznici PDV-a.

Minimalna ukupna vrijednost ulaganja po projektu je ograničena na 13.500 EUR. Maksimalna ukupna vrijednost prihvatljivog ulaganja po korisniku je ograničena na 900.000 EUR u vremenskom okviru IPARD-a, osim sektora proizvodnje kokošjih jaja gdje gornja granica može iznositi do 2.000.000 EUR.

Iznos potpore je do 75% ukupnog prihvatljivog ulaganja po projektu ovisno o korisniku.

Mjera 1.2: ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanje standarda zajednice – obuhvaća sektor mlijeka i mljekarstva, sektor mesa, sektor ribarstva, sektor prerade voća i povrća, sektor vinarstva i sektor maslinovog ulja.

Krajnji korisnici Mjere 1.2 su obrti i poduzeća u privatnom vlasništvu ili do 25% u državnom (javnom vlasništvu) koji su registrirani za odgovarajuću djelatnost te su u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća. Minimalna ukupna vrijednost prihvatljivih ulaganja po projektu je ograničena na 33.800 EUR. Maksimalna ukupna vrijednost prihvatljivih ulaganja po korisniku u okviru vremenskog okvira

IPARD-a je ograničena na 3.000.000 EUR od kojih ukupna ulaganja u sektor maslinarstva ne mogu prelaziti 500.000 EUR. Iznos javne potpore bit će do 50% ukupnog prihvatljivog ulaganja u projekte.

Mjera 3.1: poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture – obuhvaća ulaganja u sustav kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda, lokalne nerazvrstane ceste, toplane te protupožarne prosjeke s elementima šumske ceste.

Krajnji korisnici Mjere 3.1 su jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) do 10.000 stanovnika prema popisu stanovnika iz 2001.

Maksimalni iznos javne pomoći će biti do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova po ulaganju koje ne stvara značajni neto prihod (ukoliko je udio neto prihoda manji od 25% ukupnih prihoda projekta u bilo kojoj godini trajanja projekta). Za sva druga ulaganja koja stvaraju neto prihod potpora će biti do 50%. Maksimalni iznos javne pomoći po ulaganju ograničen je na ulaganja u nerazvrstane ceste i protupožarne prosjeke s elementima šumske ceste gdje iznosi 405.000 EUR, ulaganja u sustav kanalizacije i pogone za pročišćavanje otpadnih voda te ulaganja u toplane u iznosu od 958.000 EUR.

Rezultati četvrtog SAPARD natječaja

Početkom kolovoza Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja objavilo je rezultate četvrtog kruga SAPARD natječaja koji je bio raspisan od 21. veljače do 21. travnja 2009.

Od ukupno 19 zahtjeva, od kojih je bilo 10 za Mjeru 1 te 9 za Mjeru 2, sa iznosom ulaganja oko 91,6 milijuna kuna, gdje je udio SAPARD-a bio 45,8 milijuna kuna, odobreno je 13 projekata, u iznosu od 79,4 milijuna kuna koje je SAPARD podržao sa 39,7 milijuna kuna.

Rezultati 4. SAPARD natječaja (21.2. – 21.4.2009.)

STATUS	Broj prijava	Iznos ulaganja(HRK)	Iznos potpore (HRK)
Ukupno	19	91.623.267,38	45.811.133,68
Mjera 1	10	21.620.157,22	10.810.078,59
Mjera 2	9	70.003.110,16	35.001.055,09
Odbačeno (nekompletnost i nepravodobnost)	4	8.631.213,15	4.315.606,56
Odbijeno (neprihvatljiv sadržaj prijave)	2	3.202.623,47	1.601.311,74
Odobreno	13	79.449.796,91	39.724.898,43

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Unatoč povoljnijim kretanjima, oprez i dalje potreban

Podaci o kretanju bruto domaćeg proizvoda (BDP) tijekom drugog ovogodišnjeg tromjesečja ukazali su na znatno povoljnija kretanja u gospodarstvu eurozone od očekivanja analitičara. Tako je tijekom promatranog razdoblja pad gospodarske aktivnosti iznosio 0,1% u odnosu na prva tri mjeseca 2009. Istovremeno, godišnji pad BDP-a iznosio je 4,6% dok su procjene ukazivale na još snažniji pad od preko 5%. Najznačajniji pozitivan utjecaj došao je od dinamiziranja aktivnosti u najvećim europskim gospodarstvima Njemačkoj i Francuskoj. Tako je unatoč očekivanjima tržišta o padu BDP-a za 0,3% u promatranim zemljama, zabilježen neočekivani rast od 0,3% što je rezultiralo i vidljivim usporavanjem pada aktivnosti na godišnjoj razini. Posljednja povoljnija kretanja u gospodarstvu eurozone u velikoj mjeri su posljedica iznimno ekspanzivne fiskalne politike, poput primjerice ekoloških poreza u Njemačkoj koji stimuliraju kupovinu novih automobila, a koji nisu održivi u dužem roku. Također, i ECB provodi iznimno ekspanzivnu monetarnu politiku zadržavajući troškove financiranja na rekordno niskim razinama te povećavajući likvidnost financijskog sustava. Može se očekivati nastavak rasta BDP-a na tromjesečnoj razini tijekom druge polovice ove godine i to uslijed rasta potražnje za dobrima i uslugama na stranim tržištima, pogotovo brzorastućim gospodarstvima u Aziji, te rastom zaliha. Međutim, i dalje slaba potrošnja kućanstava te spori oporavak kapitalnih investicija, što ne iznenađuje s obzirom na trenutni višak proizvodnih kapaciteta, ukazuju da bi se gospodarski oporavak eurozone mogao nastaviti i tijekom prve polovice iduće godine. Također, posljednje objave ukazale su kako je stopa nezaposlenosti u eurozoni dosegla najvišu razinu u posljednjih više od deset godina. Stoga, do tada nije izgledna niti značajnija promje-

na sadašnje politike ECB-a pogotovo ukoliko izostanu snažniji inflatorni pritisci generirani primarno rastom cijena energenata i sirovina na svjetskim robnim tržištima.

Istovremeno, zemlje "nove Europe" i dalje bilježe uglavnom nepovoljna kretanja u gospodarstvima. Najznačajniji pad BDP-a ponovno je zabilježen u baltskim zemljama, koje su i najpogođenije recesijom i financijskom krizom. Tako je godišnji pad BDP-a u drugom tromjesečju u Litvi iznosio 20,2%, u Latviji 19,6%, a u Estoniji 16,6%. Također, i u CEE i SEE regiji nastavili smo bilježiti pad gospodarske aktivnosti poput primjerice Slovenije (-9,3%), Rumunjske (-8,7%) te Mađarske (-7,6%). Istovremeno, Poljska je s rastom od 1,1% bila jedna od rijetkih zemalja u svijetu koja je zabilježila rast BDP-a što je posljedica manje ovisnosti gospodarstva o izvoza na tržišta zapadne Europe.

BDP, godišnja realna promjena, %

Zemlja	BDP, godišnja realna promjena, %
Austrija	-4,4
Belgija	-3,8
Grčka	-0,2
Finska	-6,0
Francuska	-2,6
Italija	-6,0
Irska	-8,5
Luksemburg	0,7
Nizozemska	-4,9
Njemačka	-5,9
Portugal	-3,7
Slovenija	-9,3
Slovačka	-5,3
Španjolska	-4,2

Izvor: Bloomberg

Eurozona

Stanovništvo: 497,4 milijuna; Površina (1000 km ²): 4,402	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.e
BDP u tekućim cijenama (EUR, mlrd.)	8.058,4	8.462,4	8.922,6	9.201,3	8.833,3
BDP, % (stalne cijene)	1,8	3,1	2,7	0,6	-4,3
BDP po stanovniku u tekućim cijenama (EUR)	22.866,7	23.431,5	24.013,6	24.060,1	22.913,0
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	1,2	4,3	3,7	-1,7	-13,8
Stopa nezaposlenosti, % prosjek	8,9	8,3	7,4	7,5	9,4
Potrošačke cijene, % prosjek	2,2	2,2	2,1	3,3	0,3
Izvoz roba (EUR, mlrd.)	1.241,3	1.381,2	1.507,4	1.563,0	1.333,9
Uvoz roba, (EUR, mlrd.)	1.224,9	1.390,9	1.491,3	1.592,9	1.420,2
Međunarodne pričuve (EUR, mlrd.)	320,1	325,8	347,4	383,9	387,0
Devizni tečaj EUR/USD, godišnji prosjek	1,24	1,26	1,37	1,47	1,42

Izvor: Thomson Financial Datastream, Raiffeisen istraživanja

Poljska

Gospodarstvo – Posljednjih nekoliko godina Poljska bilježi relativno snažan gospodarski rast. Naime, nakon što je 2006. realna stopa gospodarskog rasta iznosila 6,2%, u 2007. godini nastavljen je rast koji je dosegnuo 6,7%, da bi u 2008. godini usporio na 4,9%. Prosječna stopa rasta BDP-a u razdoblju od 2005. do 2008. godine iznosila je 5,4%. Stopa nezaposlenosti u 2008. iznosila je 9,8% te se u ovoj godini popela na visokih 12,3% uslijed nepovoljnih kretanja u gospodarstvu. Stopa inflacije u 2008. iznosila je 4,2%, što je više u odnosu na prosjek eurozone (3,3%).

Tijekom drugog ovogodišnjeg tromjesečja Poljska je zabilježila za ove prilike neočekivani rast gospodarstva od 1,1% na godišnjoj razini, što je svrstava među rijetke zemlje koje nisu zabilježile recesijska kretanja. Na rast BDP-a najznačajniji utjecaj imao je rast neto izvoza i potrošnja kućanstava. Ukoliko se povoljniji trendovi u gospodarstvu nastave i u drugoj polovici godine to će imati značajan utjecaj na ubrzanje procesa konvergencije, ali i stvoriti manje pritiske na rast proračunskog deficita.

Poljska će u razdoblju od 2007. do 2013. godine dobiti 67 milijardi eura odnosno 20% ukupnih sredstava iz Unijinih fondova za regionalni razvoj, od kojih će 28 milijardi biti utrošeno u infrastrukturu, prvenstveno ceste. Navedeno ne iznenađuje s obzirom na veličinu ove zemlje te broj stanovnika.

Poljska – Hrvatska – Ukupna robna razmjena u 2008. godini dosegla je 3,6 milijardi kuna, što je za oko 9% više u odnosu na 2007. godinu. U 2008. godini robni uvoz iz Poljske bio je gotovo četiri puta veći od izvoza. Dosadašnja kretanja u robnoj razmjeni s Poljskom u prvih šest mjeseci ove godine,

ukazuju nam da bi Hrvatska mogla ostvariti nešto veći trgovinski deficit u razmjeni s Poljskom.

Tijekom 2008. turisti iz Poljske ostvarili su 417.211 turističkih dolazaka, što predstavlja rast od čak 29% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi turističkih noćenja, gosti iz Poljske činili su u 2008. godini oko 5% ukupnih turističkih noćenja u Hrvatskoj, što ih svrstava na šesto mjesto po broju noćenja. U usporedbi sa 2007. godinom bilježimo porast broja noćenja gostiju iz Poljske od 37%. Tijekom prvih šest mjeseci ove godine zabilježili smo rast noćenja gostiju iz Poljske za 16%.

Izvor fotografije: CIA

Najvažniji gospodarski pokazatelji – Poljska

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.e
Stanovništvo: 38.63 milijuna					
Površina (1000 km ²): 312,7					
BDP u tekućim cijenama (EUR, mlrd.)	244,4	272,2	311,0	361,9	296,9
BDP, % (stalne cijene)	3,6	6,2	6,7	4,9	-0,8
BDP po stanovniku u tekućim cijenama (EUR)	6.400,0	7.100,0	8.100,0	9.500,0	7.500,0
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	3,7	11,2	11,2	3,5	-9,0
Stopa nezaposlenosti, % prosjek	18,2	16,2	12,7	9,8	12,3
Potrošačke cijene, % prosjek	2,1	1,0	2,5	4,2	3,0
Ukupni državni proračun, % BDP-a	-4,3	-3,9	-1,9	-3,9	-5,2
Javni dug, % BDP-a	47,1	47,7	44,8	45,0	50,2
Izravne inozemne investicije, % BDP-a	2,3	3,0	3,3	2,4	1,4
Međunarodne pričuve (EUR, mlrd.)	36,0	36,8	44,7	44,1	47,0
Vanjski dug, % BDP-a	44,0	46,6	48,5	55,4	75,1
Devizni tečaj, pr, EUR/LCY	4,02	3,90	3,78	3,51	4,36

Izvor: Thomson Financial Datastream, wiw, Raiffeisen istraživanja

Kontrakcija gospodarstva i dalje prisutna

Nakon što je prvo tromjesečje 2009. godine obilježila faza intenzivnije kontrakcije gospodarstva zemalja CEE regije, u nastavku godine bilježimo slična kretanja. Potvrdili su to posljednji podaci o kretanju bruto domaćeg proizvoda u drugom tromjesečju ove godine. Globalna financijska kriza ugasila je investicije, usporila industrijsku proizvodnju i trgovinu što je pridonijelo produblivanju recesije. Snažan kreditni rast u Bugarskoj u posljednje tri godine koji je potaknuo iznimnu potrošnju zastavljen je, a direktna strana ulaganja prepolovljena su u lipnju pod utjecajem krize kreirajući recesiju, prvi puta u 12 godina. Prema preliminarnim podacima o kretanju BDP-a u drugom tromjesečju vidljivo je smanjenje od 4,8% u odnosu na isto razdoblje lani, ponajprije kao posljedica snažnog pada investicija u kapital.

Mađarska također bilježi pad BDP-a u prvoj polovici ove godine od čak 7,2%. Rumunjsko gospodarstvo palo je za 8,8% u drugom ovogodišnjem tromjesečju. Tamošnja je vlada zbog lošeg stanja u privredi dobila dio od 20 milijardi eura financijske pomoći ugovorene s Međunarodnim Monetarnim fondom, s tim da je MMF uvjetovao smanjene "državnog aparata". Istovremeno, iz Češke dolaze bolje vijesti. Češki BDP je u drugom tromjesečju 2009. porastao 0,3% u odnosu na prva tri mjeseca ove godine. Najveći doprinos prekidu negativnog trenda dali su proizvodni sektor i rast uvoza. Ipak, na godišnjoj razini gospodarske aktivnosti u Češkoj smanjile su se za rekordnih 4,9% što je pokazatelj kako će oporavak biti dugotrajan i postupan. Pad slovačkog gospodarstva u drugom tromjesečju

2009. nije tako značajan kao što je to bio tromjesečje prije. BDP u Slovačkoj zabilježio je pad od 5,3% u drugom tromjesečju, dok ukupni pad u prvoj polovici godine iznosi 5,6%. Rast broja nezaposlenih osoba uz istovremeno smanjenje osobne potrošnje odigrali su najznačajniju ulogu u promatranom padu BDP-a.

U Hrvatskoj još nisu objavljeni podaci o kretanju BDP-a u prvoj polovici godine, iako očekivanja za nastavak godine nisu optimistična, te će nastavak godine zasigurno obilježiti daljnji pad gospodarstva. Dosadašnji najvažniji generatori rasta, osobna potrošnja i investicije u kapital, bile su glavne komponente utjecaja na nepovoljna kretanja u prvom tromjesečju, a odraz su prilagodbe stanovništva novonastalim uvjetima te odgađanja investicijskih projekata. Snažniji pad u prvom tromjesečju ublažen je rastom državne potrošnje te jačim padom uvoza od izvoza. Već sada pad prometa u trgovini, stagnacija kreditne aktivnosti, pad zaposlenosti te tek blagi rast realnih plaća podržavaju očekivanja o daljnjem padu potrošnje kućanstava. Dodatni udar na potrošnju kućanstava došao je najnovijim povećanje stope PDV-a te uvođenjem "kriznog" poreza. Nedostatak kapitala za financiranje državnih investicija uz prilagodbu odnosno smanjenje državne potrošnje mogli bi uzrokovati i veći pad BDP-a od predviđenih -4,5% za cijelu 2009. Dugoročno, održivi rast i razvoj moguće je postići samo povećanjem konkurentnosti, odnosno usklađivanjem potrošnje i proizvodnje, te strukturnim promjenama.

Države srednje i istočne Europe, makroekonomski pokazatelji, 2008.

Država	BDP u tekućim cijenama (EUR, mlrd)	BDP, % (stalne cijene)	BDP po stanovniku u tekućim cijenama (EUR)	Stopa nezaposlenosti, % prosjek	Potrošačke cijene, % prosjek	Tekući račun platne bilance, % BDP	Izravne inozemne investicije, % BDP-a	Vanjski dug, kao % BDP-a
Poljska	361,9	4,9	9.500	9,8	4,2	-5,4	2,4	55,4
Mađarska	108,4	0,6	10.795	7,9	6,1	-8,2	2,9	106,5
Češka	147,9	2,8	14.177	5,4	6,3	-3,1	4,1	42,1
Slovačka	64,8	6,4	12.069	9,6	4,6	-6,3	2,4	55,1
Slovenija	37,1	3,5	18.204	6,7	5,7	-5,9	-0,2	105,0
Hrvatska	45,9	2,4	10.383	13,7	6,1	-9,4	6,4	85,7
Bugarska	34,1	6,0	4.485	5,6	12,3	-25,3	16,9	107,4
Rumunjska	136,8	7,1	6.364	4,0	7,9	-12,3	6,6	53,4
Albanija	8,8	6,0	2.757	12,6	3,4	-14,9	7,7	19,4
BiH	12,5	5,5	3.252	40,1	7,4	-15,0	5,5	17,2
Srbija	34,2	5,4	4.632	13,7	11,7	-17,3	5,4	63,8

Izvor: Thomson Financial Datastream, wiw, Raiffeisen istraživanja

EU javni natječaji i linkovi

IPARD natječajne mogućnosti

- Prvi poziv za prikupljanje ponuda za dodjelu sredstava iz IPARD programa za **Mjeru 1** ("Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda zajednice") i **Mjeru 2** ("Unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda zajednice") Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja planira objaviti početkom listopada 2009. godine.
- Poziv za prikupljanje ponuda za dodjelu sredstava iz IPARD programa za **Mjeru 3** ("Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture") očekuje se u prvoj polovici 2010. godine.

ISPA natječajne mogućnosti

Radovi

- Izgradnja i obnova vodoopskrbnog sustava i sustava upravljanja otpadnim vodama u gradu Karlovcu, Karlovačka županija, RH (Reference: EuropeAid/127425/D/WKS/HR); otvoren do 26.10.2009.
- Građevinski radovi na regionalnom Centru za gospodarenje otpadom Bikarac (Reference: EuropeAid/124036/D/WKS/HR); otvoren do 12.10.2009.

Natječaji u najavi

- ukupno 2 natječaja u najavi

IPA natječajne mogućnosti

Komponenta I. programa IPA

Bespovratna sredstva

- Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva za sustavno praćenje i javno zagovaranje politika održivog razvoja i integriranih pristupa upravljanju otpadom i vodom, transportom, regionalnim razvojem, održivoj upotrebi prirodnih resursa i sigurnosti okoliš (Reference: EuropeAid/128948/M/ACT/HR); otvoren do 16.11.2009.
- Osnajivanje uloge organizacija civilnog društva pri nadgledanju procesa usklađivanja s pravnom stečevinom EU u području borbe protiv korupcije, prava na dostupnost informacija i otvorenosti, odgovornosti javnih administrativnih institucija (Reference: EuropeAid/128901/M/ACT/HR); otvoren do 10.11.2009.
- Jačanje kapaciteta i uloge organizacija civilnog društva za praćenje provedbe pravne stečevine EU u području sveobuhvatne antidiskriminacijske strategije (Reference: EuropeAid/128865/M/ACT/HR); otvoren do 2.11.2009.

Nabava roba

- Nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom – faza III (Reference: EuropeAid/127469/D/SUP/HR); otvoren do 9.11.2009.
- Nabava opreme za hrvatsku Agenciju za zaštitu osobnih podataka (Reference: EuropeAid/127331/D/SUP/HR); otvoren do 15.9.2009.
- Nadzor plave granice – Faza III (Reference: EuropeAid/128548/D/SUP/HR); otvoren do 28.9.2009.
- Borba protiv trgovine drogama i zlouporabe droga – nabava opreme (Reference: EuropeAid/127508/D/SUP/HR); otvoren do 6.10.2009.
- Nabava opreme za Glavni inspektorat za promet/ Glavni inspektorat za cestovni promet (Reference: EuropeAid/128708/D/SUP/HR); otvoren do 6.11.2009.

Usluge

- Praćenje ovisnosti i ranjivosti sustava za opskrbu energijom s motrišta sigurnosti opskrbe (Reference: EuropeAid/128572/D/SER/HR); otvoren do 5.10.2009.

Natječaji u najavi

- ukupno 9 natječaja u najavi

Komponenta II. programa IPA

Bespovratna sredstva

- Program prekogranične suradnje Hrvatska-Srbija 2007-2013 (Reference: EuropeAid/128862/M/ACT/IPA); otvoren do 16.10.2009.
- Program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina (Reference: EuropeAid/128-860/L/ACT/IPA); otvoren do 16.10.2009.
- IPA prekogranični program Hrvatska-Crna Gora 2007-2013 (Reference: EuropeAid/128959/L/ACT/MULTI); otvoren do 18.11.2009.

Natječaji u najavi

- ukupno 1 natječaj u najavi

Komponenta III.a programa IPA

Natječaji u najavi

- ukupno 3 natječaja u najavi

Komponenta III.c programa IPA

Bespovratna sredstva

- Shema dodjele bespovratne pomoći iz investicijskog fonda za znanost i inovacije (Reference: EuropeAid/128624/M/ACT/HR); otvoren do 08.09.2009.

Natječaji u najavi

- ukupno 3 natječaja u najavi

Više informacija o natječajima dostupno je na internet stranicama Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja ili se možete obratiti u Raiffeisen Consulting na eu@rba.hr.

Odabrani linkovi o EU, Europskim fondovima i Hrvatskoj

www.strategija.hr	Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije
www.safu.hr	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje
www.entereurope.hr	vodič kroz informacije o EU
europa.eu/	portal EU

EU pojmovnik

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije (www.strategija.hr) – Djelokrug rada toga ureda je koordinacija upravljanjem pretprikladnim fondovima Europske unije te razvojna strategija Republike Hrvatske. Pod misijom Ureda podrazumijeva se osiguranje efikasne koordinacije upravljanja programima financiranim iz fondova Europske Unije te osiguranje kvalitetnog nadzora nad realizacijom tih programa. Osigurati vezu između procesa pridruživanja Hrvatske Europskoj Uniji (uključujući i pregovore o pridruživanju) i korištenja financijske pomoći EU, posebno u fazi programiranja, također spada u djelokrug misije Ureda. Informirati javnost o mogućnostima korištenja EU fondova i osigurati kvalitetnu obuku potencijalnih korisnika o korištenju EU fondova te osigurati kvalitetno praćenje provedbe mjera i aktivnosti utvrđenih Strateškim okvirom za razvoj, također su aktivnosti Ureda.

Kohezijski je fond (Cohesion Fund) – Financijski mehanizam uspostavljen 1993. za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša. U Financijskoj perspektivi 2007.–2013. vrijednost mu je oko 55 milijardi eura. Uspostavljen je uredbama Vijeća br. 1083/2006 i 1084/2006. Korisnici su zemlje članice čiji je BDP po stanovniku manji od 90% prosjeka EU. Fond uz ERDF financira višegodišnje investicijske programe. Hrvatskoj će Kohezijski fond postati dostupan nakon pristupanja EU.

Europski fond za garancije u poljoprivredi (EAGF) – Instrument Zajedničke poljoprivredne politike tijekom trajanja Financijske perspektive 2007.–2013. uspostavljen Uredbom Vijeća br. (EZ) 1290/2005. Financira interventne mjere na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Hrvatskoj će se Fond otvoriti po pristupanju Europskoj uniji.

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) – Jedan od strukturalnih fondova. U Financijskoj perspektivi 2007.–2013. uspostavljen je Uredbama Vijeća br. 1083/2006 i 1080/2006. Cilj mu je jačanje ekonomske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika između regija unutar EU, kroz podršku u razvoju i strukturalnim prilagodbama regionalnih gospodarstava, kao i podršku prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji. Uglavnom je usmjeren na proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta, infrastrukturne investicije te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Hrvatskoj će ERDF biti otvoren nakon pristupanja, za što se priprema kroz program IPA.

Prekogranična suradnja (CBC) – Suradnja između susjednih regija uz unutarnje i vanjske granice EU, radi promicanja održivog gospodarskog i socijalnog razvoja, rješavanja zajedničkih izazova na područjima kao što su zaštita okoliša, prirodna i kulturna baština, javno zdravlje te suzbijanje i borba protiv organiziranog kriminala, kao i osiguravanja učinkovitih i sigurnih granica. Programi prekogranične suradnje financiraju se u okviru inicijative INTERREG/Europske teritorijalne suradnje za države članice te u okviru programa IPA CBC za države kandidatkinje.

Okvir za usklađenost strategija (OVS) – Strateški dokument za 3. i 4. komponentu programa IPA (IPA Regionalni razvoj i IPA HRD). Izrađuje se na osnovu nacionalne razvojne strategije i Višegodišnjeg indikativnog planskog dokumenta (VIPD). Cilj mu je osigurati konzistentnost između dviju komponenata programa IPA te usklađenost s nacionalnim i europskim prioritetima, a posebno s lisabonskim ciljevima. Predstavlja okvir za operativne programe koji dalje razrađuju definirane prioritete.

Operativni program (OP) – U kontekstu strukturalnih fondova i instrumenata kohezijske politike, dokument koji izrađuje država članica i odobrava Komisija za provedu Okvira za potporu Zajednice/Nacionalnog strateškog referentnog okvira. Sadrži konzistentan niz prioriteta koji čine višegodišnje mjere. Može se provoditi korištenjem jednog ili više fondova te jednog ili više financijskih instrumenata te

kroz EIB. U kontekstu programa IPA, dokument koji izrađuje zemlja korisnica i odobrava Europska komisija za provedbu Okvira za usklađenost strategija. Dokument sadrži niz prioriteta (prioritetnih osi) i višegodišnjih mjera.

NUTS – Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu strukturu za teritorijalnu raspodjelu. Koristi se od 1988. godine u zakonodavstvu Zajednice vezanom na strukturalne fondove. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika na određenom području (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) koje se koriste za definiranje prihvatljivosti neke regije za financiranje iz instrumenata kohezijske politike. Kohezijski fond koristi NUTS1, ERDF koristi NUTS 2, ESF koristi NUTS 2 i 3, a Europska teritorijalna suradnja koristi NUTS 3. Eurostat je odobrio NUTS klasifikaciju za Hrvatsku u ožujku 2007. godine.

Pravilo n+X – Pravilo koje određuje da sredstva nekog programa moraju biti potrošena u roku od x godina (obično dvije ili tri) od neke specifične točke u procesu odobravanja programa, npr. datuma odluke Europske komisije o financiranju.

Pravilo o podrijetlu – Pravilo po kojem sva roba i oprema, koja se financira iz nekog programa pomoći EU, mora potjecati iz EU ili neke od prihvatljivih zemalja definiranih uredbama EU ili međunarodnim sporazumima.

Logička matrica – Sažeti prikaz projekta. Matrica u kojoj je predstavljena logika intervencija projekta (opći cilj, svrha projekta, očekivani rezultati i aktivnosti), pretpostavke, objektivno provjerljivi indikatori i izvori provjere. Matrica također uključuje troškove i sredstva.

Projektni ciklus – Projektni ciklus slijedi tijekom projekta od početne ideje sve do njezine provedbe. On daje okvir koji osigurava konzultacije sa svim dionicima te definira ključne odluke, zahtjeve za informacijama i odgovornosti u svakoj od faza, kako bi tijekom trajanja projekta bilo moguće donijeti odgovarajuće odluke. Projektni se ciklus sastoji od pet faza koje logički proizlaze jedna iz druge: programiranje, identifikiranje, formuliranje, provedba i evaluacija.

Vanjska revizija – Revizija koju izvršavaju: nezavisno tijelo u sklopu državne uprave zemlje korisnice, revizori Europske komisije ili Europski revizijski sud. U nekim slučajevima, kada navedene institucije nemaju dovoljno kapaciteta, vanjsku reviziju mogu izvršiti i revizijske kuće s kojima je za to sklopljen ugovor.

IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance) – jedinstveni pretprikladni fond koji Unija namjerava usvojiti za proračunsko razdoblje od 2007. do 2013. godine, a koji će zamijeniti dosadašnje pretprikladne programe. Poseban naglasak biti na pripremi kandidatkinja za uspješno korištenje strukturalnih fondova nakon pristupanja EU. Hrvatska, kao zemlja kandidat za pristupanje EU, bit će korisnica toga programa, koji objedinjuje dosadašnje programe (PHARE; ISPA; SAPARD). Potpora IPA programa obuhvaća 5 komponenata - (1) pomoć u tranziciji i jačanje institucija, (2) prekograničnu suradnju, (3) regionalni razvoj, (4) razvoj ljudskih potencijala i (5) ruralni razvoj.

IPARD agencija – Provedbeno tijelo nadležno za odabir projekata, ugovaranje, plaćanje i tehničku provedbu mjera osiguranih u sklopu programa IPARD, na koje Komisija prenosi ovlasti upravljanja. U Hrvatskoj je Agencija uspostavljena u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Ravnateljstvu za strukturalne i tržišne potpore. Agencija nastavlja aktivnosti SAPARD agencije.

Izvor: Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije (www.strategija.hr)

Raiffeisen istraživanja

Raiffeisen Consulting Direkcija za EU fondove i poslovno savjetovanje

Ivona Vegar, MBA, voditeljica Odjela za EU fondove; Hrvatska-EU, Vijesti iz EU, Članice EU, Natječaji i linkovi, Pojmovnik;
tel: 01/61 74 312; e-adresa: ivona.vegar@rba.hr; eu@rba.hr

Raiffeisen Consulting Direkcija za ekonomska istraživanja

Zdeslav Šantić, v.d. direktor Direkcije; tržište kapitala, makroekonomija, politika, tržište novca i tečaj;
tel: 01/61 74 337; e-adresa: zdeslav.santic@rba.hr

mr.sc. Zrinka Živković-Matijević, viši ekonomski analitičar; makroekonomija; tel: 01/61 74 338,
e-adresa: zrinka.zivkovic-matijevic@rba.hr

mr.sc. Nada Harambašić, financijski analitičar; tržište vrijednosnica; tel: 01/61 74 870; e-adresa: nada.harambasic@rba.hr

mr.sc. Marijana Čveljo, ekonomski analitičar za tržište nekretnina; tel: 01/61 74 359; e-adresa: marijana.cveljo@rba.hr

Ana Franin, financijski analitičar; tržište vrijednosnica; tel: 01/61 74 388; e-adresa: ana.franin@rba.hr

Kratice

kn, HRK – kuna
RH – Republika Hrvatska
BDP –bruto domaći proizvod
Q1, Q2, Q3, Q4 – prvi, drugi, treći, četvrti kvartal
EUR – euro
USD – dolar
e – estimate (procjena)
pr – prosjek

Nakladnik

Raiffeisen Consulting d.o.o.
Petrinjska 59, 10000 Zagreb
www.limun.hr
tel. 01/61 74 359
fax: 01/30 35 301

Publikacija je dovršena 31. kolovoza 2009. g.

Svoje upite i komentare slobodno nam šaljite na eu@rba.hr

OPĆE NAPOMENE

Ovu publikaciju izrađuje i za nju je odgovoran Raiffeisen Consulting d.o.o. Zagreb. Ova publikacija ili bilo koji njezin dio ne može se smatrati ponudom ili pozivom na kupnju bilo koje imovine ili prava. Informacije, mišljenja, analize, zaključci, prognoze i projekcije koji se iznose zasnivaju se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost Raiffeisen Consulting d.o.o. pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, zaključci, prognoze i projekcije izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje avise o promjenama izvora informacija, kao i o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Svi vrijednosni papiri i ostale imovine što se spominju u ovom dokumentu mogu biti predmetom zauzimanja pozicije od strane Raiffeisen Consulting d.o.o. Sve takve imovine i prava mogu nositi rizik na čiju procjenu stavovi izneseni u ovom dokumentu ne mogu utjecati. Dokument ili njegovi dijelovi ne mogu se kopirati, ili na bilo koji drugi način reproducirati bez navođenja izvora.